EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 1.9.2005
COM(2005) 391 galīgā redakcija

2005/0167 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu pilsoņu atgriešanos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi

(iesniegusi Komisija)

{SEC(2005) 1057}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1) PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Komisija 2001. gada 15. novembra paziņojumā par kopēju politiku attiecībā uz nelikumīgu imigrāciju norādīja, ka atgriešanās politika ir cīņas pret nelikumīgu imigrāciju neatņemama un būtiska sastāvdaļa. Atgriešanās politikai ir jābūt balstītai uz trīs elementiem: kopīgi principi, kopīgi standarti un kopīgi pasākumi. Jautājums par atgriešanos kā Kopienas visaptverošas imigrācijas un patvēruma politikas neatņemamu sastāvdaļu ir sīkāk izklāstīts 2002. gada 10. aprīļa Zaļajā grāmatā par Kopienas atgriešanās politiku. Tajā uzsvērta tuvināšanas un labākas sadarbības nepieciešamība starp dalībvalstīm attiecībā uz atgriešanos un nodoti apspriešanai vairāki iespējamie elementi turpmākajai likumdošanas iniciatīvai par kopīgiem standartiem, lai uzsāktu plašas debates starp attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Nākamajā Komisijas 2002. gada 14. oktobra Paziņojumā par Kopienas atgriešanās politiku attiecībā uz personām, kas nelikumīgi uzturas dalībvalstī, ir ņemti vērā minēto publisko apspriežu rezultāti un minēta konkrēta programma turpmākajai darbībai, īpašu uzmanību pievēršot vienotai koncepcijai. Tajā bija skaidri noteikts, ka „*… lai Kopienas rīcība attiecībā uz atgriešanos būtu pilnībā efektīva, tai sekmīgi jāiekļaujas faktiskā migrācijas jautājumu risināšanā, kam nepieciešama pilnīgi skaidra legālas imigrācijas kanālu un legālo imigrantu stāvokļa konsolidācija, efektīva un ar augstsirdīgu attieksmi īstenota patvēruma sistēma, kam pamatā ir efektīvas un ātras procedūras, kuras nodrošina reālas aizsardzības pieejamību tiem, kam tā nepieciešama, un uzlabots dialogs ar trešām valstīm, kuras arvien vairāk aicinās par partneriem migrācijas jautājumu risināšanā*.” Pamatojoties uz minēto paziņojumu, Padome pieņēma 2002. gada 28. novembra Atgriešanās rīcības programmu, kurā tā aicināja uzlabot operatīvo sadarbību starp dalībvalstīm, pastiprināt sadarbību ar trešām valstīm un noteikt kopīgus standartus, ar mērķi veicināt operatīvu atgriešanos.

Visbeidzot, 2004. gada 4.-5. novembrī Eiropadomes Briseles sanāksmē pieņemtajā „Hāgas programmā” atsāka minētā jautājuma izskatīšanu, un tajā ir īpaši aicināts izveidot kopīgus standartus, lai personas varētu atgriezties humānā veidā un pilnībā tiktu ievērotas viņu cilvēktiesības un cieņa. Tajā ir aicinājums 2005. gada sākumā iesniegt Komisijas priekšlikumu.

Šā priekšlikuma mērķis ir atbildēt uz minēto aicinājumu un nodrošināt skaidrus, pārskatāmus un taisnīgus kopīgus noteikumus attiecībā uz atgriešanos, izraidīšanu, piespiedu līdzekļu izmantošanu, pagaidu apcietinājumu un atkārtotu ieceļošanu, kuros pilnībā ievērotas attiecīgo personu cilvēktiesības un pamatbrīvības.

Paredzams, ka sadarbība starp dalībvalstīm būs veiksmīga, ja tā būs balstīta uz vienotu izpratni svarīgākajos jautājumos. Tādēļ ir jānosaka kopīgi standarti, lai veicinātu iesaistīto iestāžu darbu un varētu pastiprināt sadarbību starp dalībvalstīm. Ilgākā laika posmā šādi standarti nodrošinās pamatu atbilstošai un līdzīgai attieksmei pret trešo valstu pilsoņiem, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, neatkarīgi no dalībvalsts, kas īsteno atgriešanās procedūru.

- Spēkā esošie noteikumi par šo priekšlikumu

Kā konkrēti papildu darbi 2002. gada novembra Atgriešanās rīcības programmai[1] ir pieņemti dažādi tiesību un neleģislatīvi akti. Saistībā ar sadarbību atgriešanās jomā Padomes Direktīva 2003/110/EK 2003. gada 25 novembra par palīdzību tranzīta gadījumos, lai veiktu izraidīšanu pa gaisa ceļu, un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/573/EK par kopēju lidojumu organizēšanu izraidīšanai ir pirmie svarīgākie juridiskie principi.

Direktīva 2001/40/EK par tādu lēmumu savstarpēju atzīšanu, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgo izraidīšanu, kopā ar Padomes Lēmumu 2004/191/EK, ar ko nosaka kritērijus un praktiskus pasākumus finanšu traucējumu kompensācijai, nodrošina tiesisku regulējumu izraidīšanas lēmumu savstarpējai atzīšanai.

Attiecībā uz atgriešanās finansiālo aspektu Komisija ir ierosinājusi izveidot Eiropas Atgriešanās fondu laika posmā no 2008. gada līdz 2013. gadam kā daļu no vispārējās programmas „Solidaritāte un migrācijas plūsmu vadība" (KOM(2005) 123, 6.4.2005.). Plānoto finanšu instrumentu palīdzēs ieviest sagatavošanas darbības laika posmam no 2005. gada līdz 2007. gadam.

2) APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Ar 2002. gada Zaļo grāmatu par Kopienas atgriešanās politiku (KOM(2002) 175) tika uzsākts plašs apspriežu process, tostarp vairāk nekā 200 cilvēku apmeklētā atklāta izskatīšana, kurā izteicās aptuveni 30 eksperti. Izskatīšanā visām attiecīgajām ieinteresētajām personām tika sniegta iespēja paust savus uzskatus un viedokļus par jautājumiem, uz kuriem attiecas pašreizējais priekšlikums. Pamatojoties uz Zaļajā grāmatā minētajām idejām, tika apspriesta pašreizējā prakse attiecībā uz atgriešanās politikām un turpmākas vienotas ES politikas iespējas attiecībā uz to trešo valstu pilsoņu atgriešanos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi. Izskatīšana nodrošināja iespēju atklātai viedokļu apmaiņai starp Eiropas iestāžu, dalībvalstu, kandidātvalstu, nelikumīgas migrācijas kustības izcelsmes un tranzīta valstu, citu galamērķa valstu, starptautisku organizāciju, reģionālu un pašvaldības iestāžu, nevalstisku organizāciju un akadēmisku iestāžu pārstāvjiem. Rakstveida ziņojumi, ko sniedza minēto apspriežu gaitā, bija publiski pieejami internetā.

Turklāt 2004. gada otrajā pusē notika konsultācijas ar dalībvalstu ekspertiem, kas aktīvi darbojas atgriešanās jomā, attiecībā uz pagaidu projektu direktīvai par atgriešanās procedūrām.

3) PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE FAKTORI

- Ierosinātā pasākuma kopsavilkums

Efektīva atgriešanās politika ir labi vadītas un uzticamas migrācijas politikas nepieciešama sastāvdaļa. Ir jāvienojas par skaidriem, pārskatāmiem un taisnīgiem noteikumiem, kuros ņemta vērā šī nepieciešamība, vienlaikus ievērojot attiecīgo personu cilvēktiesības un pamatbrīvības. Ar šo priekšlikumu ir paredzēts sasniegt turpmāk minētos mērķus.

---

[1] Šo aktu pilnīgs saraksts ir sniegts Komisijas personāla darba dokumentā „Gada ziņojums par kopējās politikas pilnveidošanu attiecībā uz nelikumīgu imigrāciju, kontrabandu un cilvēku tirdzniecību, ārējām robežām un tādu personu atgriešanos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi", 25.10.2004., SEK(2004) 1349.

1. Ieviest noteikumu, ka nelikumīga uzturēšanās ir jāpārtrauc, īstenojot taisnīgu un pārskatāmu procedūru.

2. Sekmēt brīvprātīgas atgriešanās principu, ieviešot vispārēju noteikumu, ka parasti ir jānodrošina „izceļošanas termiņš".

3. Kā galveno principu ieviest saskaņotu divu posmu procedūru, kas ietver lēmumu par atgriešanos kā pirmo posmu un, ja nepieciešams, izraidīšanas rīkojuma izdošanu kā otro posmu, tādējādi zināmā mērā pielīdzinot pašlaik atšķirīgās sistēmas dalībvalstīs.

4. Risināt to personu situāciju, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, bet kurus (pagaidām) nevar izraidīt.

5. Nodrošināt procesuālo garantiju minimālo kopumu.

6. Ierobežot piespiedu līdzekļu izmantošanu, ievērojot proporcionalitātes principu to izmantošanā, un noteikt garantiju minimumu piespiedu izraidīšanas īstenošanai.

7. Nodrošināt Eiropas mērogu valstu īstenoto atgriešanās pasākumu ietekmei, ieviešot atgriešanās aizliegumu, kas derīgs visā ES.

8. Kompensēt likumu ievērošanu (tostarp iespēja atcelt jebkādus atkārtotas ieceļošanas aizliegumus) un sodīt par likumu neievērošanu (tostarp iespēja pagarināt jebkādus atkārtotas ieceļošanas aizliegumus).

9. Aizstāvēt valsts intereses gadījumos, kad nopietni apdraudēta valsts un sabiedrības drošība (tostarp iespēja pagarināt jebkādus atkārtotas ieceļošanas aizliegumus).

10. Ierobežot pagaidu apcietinājuma izmantošanu un ievērot proporcionalitātes principu tā izmantošanā.

11. Noteikt minimālās garantijas pagaidu apcietinājumam.

12. Risināt situācijas, kurās trešās valsts pilsonis, uz kuru attiecas dalībvalsts izdots izraidīšanas rīkojums vai atgriešanās lēmums, ir aizturēts citas dalībvalsts teritorijā.

Tika apsvērts, vai jautājums par *izraidīšanu valsts un sabiedrības drošības nolūkos* ir jārisina saistībā ar pašreizējo priekšlikumu, jo īpaši attiecībā uz iespējamajiem teroristiem. Priekšlikums neietver skaidru risinājumu šim jautājumam trīs iemeslu dēļ:

– Visās EK direktīvās, kas pieņemtas patvēruma un imigrācijas jomā, jau ir ietverti „sabiedriskās kārtības" noteikumi, kas dod iespēju dalībvalstīm atcelt uzturēšanās atļaujas un izraidīt trešo valstu pilsoņus, kas apdraud sabiedrisko kārtību vai sabiedrības drošību. Komisija 2001. gada 5. decembra „pēc 11. septembra" darba dokumentā KOM(2001) 743 secināja, ka „Drošības uzlabošanai šo noteikumu skrupuloza piemērošana šķiet piemērotāks veids drošības uzlabošanai par būtisku izmaiņu ieviešanu attiecīgajos priekšlikumos."

– Ne vienmēr valsts interesēs ir izraidīt iespējamo teroristu. Dažkārt ir labāk izvirzīt apsūdzību kriminālliet pret šādu personu vai uzraudzīt viņu dalībvalstī, nevis izraidīt viņu uz trešo valsti.

– Arī gadījumā, ja turpmāk tiktu saskaņots jautājums par „izraidīšanu sabiedriskās kārtības/drošības apsvērumu dēļ”, šāda saskaņošana jāierosina nevis saistībā ar direktīvu, ar ko reglamentē nelikumīgas uzturēšanās/atgriešanās pārtraukšanu, bet gan saistībā ar direktīvām, ar kurām regulē ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumus un likumīgas uzturēšanās pārtraukšanu.

Tomēr, tikko trešās valsts pilsoņa likumīga uzturēšanos izbeidz sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ, šajā direktīvā attiecīgā persona kļūst par trešās valsts pilsoni, kas nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā, un attiecībā uz minēto personu piemēro šīs direktīvas noteikumus.

- Juridiskais pamats

Līguma 63. panta 3. punkta b) apakšpunkts.

- Pamattiesības

Šis priekšlikums tika padziļināti pārbaudīts, lai pārliecinātos, ka tajā ietvertie noteikumi pilnībā atbilst pamattiesībām atbilstoši Kopienas tiesību un starptautisko tiesību galvenajiem principiem, tostarp pienākumam nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības, kas izriet no Eiropas Cilvēktiesību konvencijas. Tādēļ īpaša uzmanība tika pievērsta noteikumiem, kas reglamentē procesuālās garantijas, ģimenes vienotību, pagaidu apcietinājumu un piespiedu līdzekļus.

- Subsidiaritātes princips

Tā kā priekšlikums neietilpst Kopienas ekskluzīvā kompetencē, piemēro subsidiaritātes principu. Dalībvalstis nevar pilnībā sasniegt priekšlikuma mērķus turpmāk minēto iemeslu dēļ:

Šā priekšlikuma mērķis ir nodrošināt kopīgus noteikumus par atgriešanos, izraidīšanu, piespiedu līdzekļu izmantošanu, pagaidu apcietinājumu un atkārtotu ieceļošanu. Tikai Kopienas līmenī ir iespējams vienoties par minētajiem kopīgajiem noteikumiem, kuru mērķis ir nodrošināt visā ES pienācīgu un līdzīgu attieksmi pret personām, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, neatkarīgi no dalībvalsts, kurā šādas personas ir aizturētas.

Kopienas noteikumi ir jo īpaši neaizstājami to situāciju risināšanai, kad trešās valsts pilsonis, uz kuru jau attiecas vienas dalībvalsts izdots izraidīšanas rīkojums/atkārtotas ieceļošanas aizliegums, ir aizturēts citā dalībvalstī vai cenšas iekļūt citā dalībvalstī.

„Hāgas programmā” ir skaidri izteikts aicinājums iesniegt šo Komisijas priekšlikumu. Šis lūgums ir pierādījums tam, ka dalībvalstis atzīst, ka pašas tās nevar apmierinoši sasniegt Eiropas efektīvas atgriešanās politikas mērķi un ka ES ir lielākas iespējas to paveikt.

- Proporcionalitātes princips

Priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam turpmāk minēto iemeslu dēļ:

Ierosinātajā direktīvā ir noteikti vispārēji principi, bet dalībvalstīm, kurām minētā direktīva ir adresēta, ir ļauts izvēlēties vispiemērotāko veidu un metodes šo principu īstenošanai savās attiecīgajās valsts sistēmās un vispārējā kontekstā.

Priekšlikuma mērķis ir atbalstīt efektīvus valsts līmeņa centienus attiecībā uz izraidīšanu un novērst valsts līmeņa centienu dublēšanos. Tādējādi pēc tam, kad šī direktīva tiks pieņemta, tā samazinās vispārējo administratīvo slogu iestādēm, kas ir atbildīgas par tās piemērošanu.

- Juridisko instrumentu izvēle

Ierosinātais instruments - direktīva.

Bija nepieciešams izvēlēties saistošu juridisko instrumentu, ko var viegli inkorporēt atšķirīgās valstu sistēmās. Regula būtu pārāk neelastīga, savukārt ar nesaistošu tiesību aktu (piemēram, rekomendāciju) nevarētu nodrošināt nepieciešamo saistošo juridisko spēku.

- Līdzdalība attiecībā uz juridisko instrumentu

Tiesiskais pamats šim priekšlikumam atrodams EK Līguma IV sadaļā. Šis priekšlikums tiktāl, cik tas attiecas uz trešo valstu pilsoņiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem atbilstoši Šengenas Līguma ieviešanas konvencijai, papildina Šengenas *acquis*, kuri ir jāierosina un jāpieņem atbilstoši Amsterdamas līgumam pievienotajiem protokoliem par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kā arī par Dānijas nostāju un protokolam, ar ko Šengenas *acquis* iekļauj Eiropas Savienības sistēmā. Saskaņā ar attiecīgajiem nolīgumiem ar Islandi un Norvēģiju, kā arī ar Šveici tas papildina Šengenas *acquis* noteikumus iepriekš minētajā apmērā.

4) PAPILDU INFORMĀCIJA

- Priekšlikuma sīks izskaidrojums

Turpmākajos paskaidrojumos galvenā uzmanība ir vērsta uz viskritiskākajiem priekšlikuma aspektiem. Sīkākas piezīmes ir pievienotas pielikumā.

I nodaļa

Ierosinātās direktīvas piemērošanas sākuma punkts ir „nelikumīga uzturēšanās". Mērķis priekšlikumam kā pret nelikumīgu imigrāciju vērstam pasākumam, kas balstīts uz Līguma 63. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ir ieviest horizontālu noteikumu kopumu, ko piemēro ikvienam trešās valsts pilsonim, kas nelikumīgi uzturas dalībvalstī, neatkarīgi no nelikumīgās uzturēšanās iemesla (piemēram, vīzas derīguma termiņa beigas, uzturēšanās atļaujas derīguma termiņa beigas, uzturēšanās atļaujas anulēšana vai atcelšana, negatīvs galīgais lēmums attiecībā uz patvēruma pieteikumu, bēgļa statusa atcelšana, nelikumīga ieceļošana). Šajā direktīvas priekšlikumā nav apskatīti likumīgas uzturēšanās pārtraukšanas iemesli vai procedūras.

II nodaļa

Priekšlikumā sniegta divu posmu procedūra nelikumīgas uzturēšanās pārtraukšanai. Atgriešanās lēmums ir jāizdod ikvienam trešās valsts pilsonim, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi. Jānosaka, ka brīvprātīga atgriešanās ir prioritāra. Ja attiecīgais trešās valsts pilsonis neatgriežas brīvprātīgi, dalībvalstis nodrošina atgriešanās pienākuma izpildi, izmantojot izraidīšanas rīkojumu. [Iepriekšējās] apspriedēs daudzas dalībvalstis pauda bažas, ka divu posmu procedūra varētu izraisīt procesuālu kavēšanos. Reaģējot uz šādām bažām, priekšlikumā ir skaidri precizēts, ka dalībvalstis var brīvi izdot gan atgriešanās lēmumu, gan izraidīšanas rīkojumu, kas ietverti vienotā aktā vai lēmumā. Dalībvalstīm būs jāievēro šīs

nodaļas materiālo tiesību normas, jo īpaši attiecībā uz aizsardzību pret izraidīšanu un iespēju brīvprātīgi atgriezties, neatkarīgi no tā, vai tās izvēlas izdot atgriešanās lēmumu un izraidīšanas rīkojumu kā divus atsevišķus vai vienu vienotu aktu vai lēmumu.

Priekšlikumā ir paredzēts papildus izraidīšanas rīkojumiem ieviest „atkārtotas ieceļošanas aizliegumu", kas novērš atkārtotu ieceļošanu visu dalībvalstu teritorijā. Paredzams, ka šādai valsts mēroga atgriešanās pasākumu ietekmes „eiropeizācijai" būs preventīva ietekme un tā sekmēs uzticamību atgriešanās politikai faktiskā Eiropas mērogā. Atkārtotas ieceļošanas aizlieguma ilgumu noteiks, pienācīgi apsverot visus attiecīgos atsevišķa gadījuma apstākļus. Parasti aizlieguma ilgums nedrīkst pārsniegt 5 gadus. Tikai gadījumos, kad pastāv nopietni draudi sabiedriskajai kārtībai vai sabiedrības drošībai, atgriešanās aizliegumu var izdot uz ilgāku laiku.

III nodaļa

Priekšlikumā ir paredzētas tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli pret atgriešanās lēmumiem un izraidīšanas rīkojumiem. Tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir ar atliekošu efektu vai ietver trešās valsts pilsoņa tiesības pieprasīt atgriešanās lēmuma vai izraidīšanas rīkojuma izpildes atlikšanu; tādā gadījumā atgriešanās lēmuma vai izraidīšanas rīkojuma izpilde tiek atlikta, līdz tas tiek apstiprināts vai uz to vairs neattiecas aizsardzības līdzeklis ar atliekošu efektu.

IV nodaļa

Šīs nodaļas mērķis ir ierobežot pagaidu apcietinājuma izmantošanu un ievērot proporcionalitātes principu tā izmantošanā. Pagaidu apcietinājumu izmanto tikai tad, ja ir nepieciešams novērst aizbēgšanas risku un vājāku piespiedu līdzekļu piemērošana nav pietiekama. Tiesu iestādei ir regulāri jāpārskata iemesli, kāpēc persona atrodas pagaidu apcietinājumā. Maksimālo termiņu noteikšana nodrošina, ka pagaidu apcietinājuma termiņu nevar nepamatoti pagarināt. Attiecībā uz valsts tiesību normām par pagaidu apcietinājumu šādas saskaņošanas mērķis ir arī novērst to nelikumīgi uzturošos personu tālāku pārvietošanos starp dalībvalstīm, uz kurām attiecas pasākumi saskaņā ar šo direktīvu.

V nodaļa

Šajā nodaļā ir noteikts elastīgs noteikumu kopums, ko piemēro, ja trešās valsts pilsonis, uz ko attiecas dalībvalsts („pirmās dalībvalsts") izdots izraidīšanas rīkojums vai atgriešanās lēmums, ir aizturēts citas dalībvalsts („otrās dalībvalsts") teritorijā. Dalībvalstis var izvēlēties dažādas iespējas atkarībā no konkrēta gadījuma apstākļiem.

Viena no iespējām paredz, ka otrā dalībvalsts var atzīt pirmās dalībvalsts izdotu atgriešanās lēmumu vai izraidīšanas rīkojumu. Finansiālu kompensēšanas mehānismu, kas saskaņots Lēmumā 2004/191/EK, piemēro minētajiem gadījumiem.

Bez tam otrā dalībvalsts var arī lūgt pirmo dalībvalsti pieņemt atpakaļ trešās valsts pilsoni, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, vai pieņemt lēmumu uzsākt jaunu/patstāvīgu atgriešanās procedūru saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem.

Saite ar Šengenas Informācijas sistēmu

Informācijas apmaiņa ar citām dalībvalstīm būs svarīga, lai nodrošinātu šajā priekšlikumā ietverto noteikumu efektīvu un ātru īstenošanu. Dalībvalstīm ir vajadzīga ātra pieeja informācijai attiecībā uz atgriešanās lēmumiem, izraidīšanas rīkojumiem un atkārtotas

ieceļošanas aizliegumiem, ko izdevušas citas dalībvalstis. Šāda informācijas apmaiņa notiks saskaņā ar noteikumiem par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS II*) ieviešanu, darbību un izmantošanu.

2005/0167 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu pilsoņu atgriešanos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 63. panta 3. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu[2],

rīkojoties saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru,

tā kā:

(1) Eiropadome 2004. gada 4.-5. novembrī Briselē aicināja ieviest efektīvu atgriešanās un repatriācijas politiku, kas balstīta uz kopīgiem standartiem, lai personas varētu atgriezties humānā veidā un pilnībā tiktu ievērotas viņu cilvēktiesības un cieņa.

(2) Ir jānosaka skaidri, pārskatāmi un taisnīgi noteikumi, kas paredzēti efektīvai atgriešanās politikai kā labi vadītas migrācijas politikas būtiskam elementam.

(3) Ar šo direktīvu jāievieš horizontāls noteikumu kopums, ko piemēro visiem trešo valstu pilsoņiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst nosacījumiem par uzturēšanos dalībvalstī.

(4) Dalībvalstīm jānodrošina, ka nelikumīgu uzturēšanos pārtrauc, izmantojot taisnīgu un pārskatāmu procedūru.

(5) Kā galvenais princips ir jāpiemēro saskaņota divu posmu procedūra, kas ietver atgriešanās lēmumu kā pirmo posmu un, ja nepieciešams, izraidīšanas rīkojuma izdošanu kā otro posmu. Tomēr, lai novērstu iespējamo procesuālo kavēšanos, dalībvalstīm jāļauj izdot gan atgriešanās lēmumu, gan izraidīšanas rīkojumu vienotā aktā vai lēmumā.

(6) Piespiedu izraidīšanas vietā priekšroka dodama brīvprātīgas atgriešanās iespējai, un ir jāatvēl laiks brīvprātīgas atgriešanās īstenošanai, ja nav pamata uzskatīt, ka tas varētu negatīvi ietekmēt atgriešanās procedūras mērķi.

---

[2] OV C […], […]. lpp.

(7) Ir jānosaka kopīgs obligātu tiesisko garantiju kopums attiecībā uz atgriešanos, kā arī jāievieš atgriešanās lēmumi, lai nodrošinātu efektīvu attiecīgo personu interešu aizstāvību.

(8) Ir jārisina to personu situācija, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, bet kuras (pagaidām) nevar izraidīt. Ir jānosaka obligātie standarti šādu personu uzturēšanās nosacījumiem, atsaucoties uz noteikumiem Padomes 2003. gada 27. janvāra Direktīvā 2003/9/EK, ar ko nosaka obligātus standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai[3].

(9) Piespiedu līdzekļu izmantošanai ir jābūt skaidri saistītai ar proporcionalitātes principu, un ir jānosaka obligātās garantijas piespiedu izraidīšanas īstenošanai, ievērojot Padomes 2004. gada 29. aprīļa Lēmumu 2004/573/EK par kopēju lidojumu organizēšanu ar mērķi no divu vai vairāku dalībvalstu teritorijas izraidīt trešo valstu piederīgos, uz kuriem divu vai vairāku dalībvalstu teritorijā attiecas izraidīšanas pasākumi[4].

(10) Jānodrošina Eiropas mērogs valstu īstenoto atgriešanās pasākumu ietekmei, ieviešot atkārtotas ieceļošanas aizliegumu, kas novērš atkārtotu ieceļošanu visu dalībvalstu teritorijā.

Atkārtotas ieceļošanas aizlieguma ilgums ir jānosaka, pienācīgi apsverot visus attiecīgos atsevišķa gadījuma apstākļus, un tas nedrīkst pārsniegt 5 gadus. Gadījumos, kad ir nopietni apdraudēta valsts un sabiedrības drošība, dalībvalstīm ir jāļauj noteikt atkārtotas ieceļošanas aizliegumu uz ilgāku laiku.

(11) Pagaidu apcietinājuma izmantošana ir jāierobežo, un tai ir jābūt saistītai ar proporcionalitātes principu. Pagaidu apcietinājumu var izmantot tikai tad, ja nepieciešams novērst aizbēgšanas risku un ja vājāku piespiedu līdzekļu izmantošana nebūtu pietiekama.

(12) Jāparedz noteikumi, lai risinātu situāciju, kurā trešās valsts pilsonis, uz kuru attiecas dalībvalsts izdots izraidīšanas rīkojums vai atgriešanās lēmums, ir aizturēts citas dalībvalsts teritorijā.

(13) Šajā direktīvā ir iekļauti noteikumi par atgriešanās lēmumu vai izraidīšanas rīkojumu atzīšanu, kuri aizstāj Padomes Direktīvu 2001/40/EK par tādu lēmumu savstarpēju atzīšanu, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgo personu izraidīšanu[5]. Tādēļ minētā direktīva ir jāatceļ.

(14) Padomes Lēmumā 2004/191/EK[6] ir noteikti kritēriji un praktiski pasākumi to finanšu traucējumu kompensācijai, kas rodas, savstarpēji atzīstot izraidīšanas lēmumus, kuri jāpiemēro ar attiecīgajām izmaiņām, veicot atgriešanās lēmumu vai izraidīšanas rīkojumu atzīšanu saskaņā ar šo direktīvu.

(15) Dalībvalstīm ir jānodrošina ātra pieeja informācijai attiecībā uz atgriešanās lēmumiem, izraidīšanas rīkojumiem un atkārtotas ieceļošanas aizliegumiem, ko izdevušas citas

---

[3] OV L 31, 6.2.2003., 18. lpp.
[4] OV L 261, 6.8.2004., 28. lpp.
[5] OV L 149, 2.6.2001., 34. lpp.
[6] OV L 60, 27.2.2004., 55. lpp.

dalībvalstis. Šāda informācijas apmaiņa ir jāveic saskaņā ar [lēmumu/regulu … par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS II*) ieviešanu, darbību un izmantošanu][7].

(16) Tā kā dalībvalstu līmenī nevar pienācīgi sasniegt šīs direktīvas mērķi, proti, kopīgu noteikumu ieviešanu attiecībā uz atgriešanos, izraidīšanu, piespiedu līdzekļu izmantošanu, pagaidu apcietinājumu un atkārtotu ieceļošanu, un rīcības mēroga un seku dēļ šo mērķi var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu ar šo direktīvu nosaka tikai to, kas ir vajadzīgs minēto mērķu sasniegšanai.

(17) Dalībvalstīm ir jāīsteno šīs direktīvas noteikumi bez diskriminācijas attiecībā uz dzimumu, ādas krāsu, etnisko vai sociālo izcelsmi, ģenētiskajām īpašībām, valodu, reliģisko pārliecību vai ticību, politiskajiem vai citiem uzskatiem, piederību nacionālai minoritātei, īpašumu, izcelsmi, invaliditāti, vecumu vai seksuālo orientāciju.

(18) Saskaņā ar Apvienoto Nāciju 1989. gada Bērnu tiesību konvenciju, īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm pirmkārt jāņem vērā „bērna intereses". Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm pirmkārt ir jāņem vērā ģimenes dzīves neaizskaramība.

(19) Šās direktīvas piemērošana neskar pienākumus, kas izriet no Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvencijas par bēgļu statusu, kurā grozījumi veikti ar Ņujorkas 1967. gada 31. janvāra protokolu.

(20) Šajā direktīvā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas ir jo īpaši atzīti ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

(21) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam pievienotajā protokolā par Dānijas nostāju Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un šis lēmums tai nav saistošs un nav jāpiemēro. Ņemot vērā, ka šī direktīva tiktāl, cik tā attiecas uz trešo valstu pilsoņiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem atbilstoši Šengenas Līguma ieviešanas konvencijai[8], papildina Šengenas *acquis* saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma trešās daļas IV sadaļas noteikumiem, un saskaņā ar minētā protokola 5. pantu Dānijai sešu mēnešu laikā pēc šīs direktīvas pieņemšanas ir jāizlemj, vai tā to ieviesīs savos tiesību aktos.

(22) Šī direktīva tiktāl, cik tā attiecas uz trešo valstu pilsoņiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem atbilstoši Šengenas Līguma ieviešanas konvencijai, papildina Šengenas *acquis* noteikumus tā nolīguma nozīmē, ko Eiropas Savienības Padome noslēgusi ar Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par abu minēto valstu iesaistīšanos Šengenas *acquis* ieviešanā, piemērošanā un izstrādē, jomā, kas noteikta 1. panta C punktā Padomes Lēmumā 1999/437/EK[9] par dažiem pasākumiem minētā nolīguma piemērošanai.

7

8 OV L 239, 22.9.2000., 19. lpp.

9 OV L 176, 10.7.1999., 31. lpp.

(23) Šī direktīva papildina Šengenas *acquis* noteikumus tā nolīguma nozīmē, ko noslēgusi Eiropas Savienība, Eiropas Kopiena un Šveices Konfederācija par Šveices asociēšanu to Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā, piemērošanā un izstrādē, kas pieder jomai, kura minēta 4. panta 1. punktā Padomes Lēmumā 2004/860/EK[10] par dažu minētā nolīguma noteikumu provizorisku piemērošanu.

(24) Šī direktīva tiktāl, cik tā attiecas uz trešo valstu pilsoņiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem atbilstoši Šengenas Līguma ieviešanas konvencijai, ir akts, kas papildina Šengenas *acquis* vai ir citādi saistīts ar to Pievienošanās akta 3. panta 2. punkta nozīmē,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I nodaļa
VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants
Temats

Šajā direktīvā ir noteikti kopīgi standarti un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelegāli uzturošos trešo dalībvalstu pilsoņu atgriešanos saskaņā ar pamattiesībām kā galvenajiem Kopienas tiesību, kā arī starptautisko tiesību principiem, tostarp pienākumu nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības.

2. pants
Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz trešo valstu pilsoņiem, kas nelegāli uzturas dalībvalsts teritorijā, proti:

   (a) kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kā norādīts Šengenas līguma ieviešanas konvencijā;

   (b) kuri citādi nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā.

2. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot šo direktīvu attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kuriem ieceļošana dalībvalsts tranzīta zonā ir atteikta. Tomēr tām ir jānodrošina, ka attieksme pret minētajiem trešo valstu pilsoņiem, kā arī viņu aizsardzība nav mazāk labvēlīga par 8., 10., 13. un 15. pantā noteikto.

3. Šī direktīva neattiecas uz trešo valstu pilsoņiem:

   (a) kas ir Eiropas Savienības pilsoņu ģimenes locekļi, kuri ir īstenojuši savas tiesības brīvi pārvietoties Kopienā;

---

[10] OV L 370, 17.12.2004., 78. lpp.

(b) kam saskaņā ar nolīgumiem starp Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un tām valstīm, kuru pilsoņi ir minētās personas, no otras puses, ir tādas pašas tiesības brīvi pārvietoties, kādas ir Eiropas Savienības pilsoņiem.

3. pants
Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

(a) „trešās valsts pilsonis" ir jebkura persona, kas nav Eiropas Savienības pilsonis Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 17. panta 1. punkta nozīmē;

(b) „nelikumīga uzturēšanās" ir tāda trešās valsts pilsoņa atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst nosacījumiem par uzturēšanos vai pastāvīgu uzturēšanos minētajā dalībvalstī;

(c) „atgriešanās" ir došanās atpakaļ uz personas izcelsmes, tranzīta valsti vai citu trešo valsti brīvprātīgi vai piespiedu kārtā;

(d) „atgriešanās lēmums" ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā norādīts vai noteikts, ka trešās valsts pilsoņa uzturēšanās ir nelikumīga, un uzlikts pienākums atgriezties;

(e) „izraidīšana" ir atgriešanās pienākuma izpilde, proti, fiziska izvešana no valsts;

(f) „izraidīšanas rīkojums" ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā dots rīkojums par izraidīšanu;

(g) „atkārtotas ieceļošanas aizliegums" ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas liedz atkārtoti ieceļot dalībvalsts teritorijā noteiktu laika posmu.

4. pants
Labvēlīgāki noteikumi

1. Šī direktīva neierobežo labvēlīgākus noteikumus, ko paredz:

   (a) divpusēji vai daudzpusēji nolīgumi starp Kopienu vai Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un vienu vai vairākām trešām valstīm, no otras puses;

   (b) divpusēji vai daudzpusēji nolīgumi starp vienu vai vairākām dalībvalstīm, no vienas puses, un vienu vai vairākām trešām valstīm, no otras puses.

2. Šī direktīva neierobežo jebkādus tādus noteikumus, kas varētu būt labvēlīgāki trešās valsts pilsonim, kuri noteikti Kopienas tiesību aktos imigrācijas un patvēruma jomā, jo īpaši:

   (a) Padomes Direktīvā 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos[11];

[11] OV L 251, 3.10.2003., 12. lpp.

(b) Padomes Direktīvā 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji[12];

(c) Padomes Direktīvā 2004/81/EK par uzturēšanās atļauju, ko izdod trešo valstu valstspiederīgām personām, kuras ir cilvēku tirdzniecības upuri vai kurām ir palīdzēts nelegāli imigrēt un kuras sadarbojas ar kompetentajām iestādēm[13];

(d) Padomes Direktīvā 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības statusu[14];

(e) Padomes Direktīvā 2004/114/EK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā[15];

(f) Padomes Direktīvā 2005/XX/EK par īpašu procedūru trešo valstu pilsoņu uzņemšanai zinātniskās izpētes nolūkiem[16].

3. Šī direktīva neierobežo dalībvalstu tiesības pieņemt vai saglabāt noteikumus, kas ir labvēlīgāki personām, uz kurām tie attiecas, ar nosacījumu, ka šādi noteikumi atbilst šai direktīvai.

5. pants
Ģimenes attiecības un bērna intereses

Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm ir pienācīgi jāievēro trešās valsts pilsoņa ģimenes attiecību specifika un noturība, viņa uzturēšanās ilgums dalībvalstī un to, vai pastāv ģimenes, kultūras un sociālās saites ar savu izcelsmes valsti. Turklāt tām ir jāņem vērā bērna intereses saskaņā ar 1989. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām.

II nodaļa
NELIKUMĪGAS UZTURĒŠANĀS IZBEIGŠANA

6. pants
Atgriešanās lēmums

1. Dalībvalstis izdod atgriešanās lēmumu ikvienam trešās valsts pilsonim, kas nelegāli uzturas minēto valstu teritorijā.

2. Atgriešanās lēmumā brīvprātīgai aizbraukšanai ir paredzēts pienācīgs laika posms, ne ilgāks par četrām nedēļām, ja nav pamata uzskatīt, ka attiecīgā persona minētajā laika posmā varētu aizbēgt. Minētajam laika posmam var noteikt dažus pienākumus,

---

12 OV L 16, 23.1.2004., 44. lpp.
13 OV L 261, 6.8.2004., 19. lpp.
14 OV L 304, 30.9.2004., 12. lpp.
15 OV L 375, 23.12.2004., 12. lpp.
16 OV L XX

kuru mērķis ir novērst aizbēgšanas risku, piemēram, regulāru reģistrēšanos attiecīgās iestādēs, finanšu garantijas depozītu, dokumentu iesniegšanu vai pienākumu uzturēties noteiktā vietā.

3. Atgriešanās lēmumu izdod kā atsevišķu aktu vai lēmumu vai kopā ar izraidīšanas rīkojumu.

4. Ja uz dalībvalstīm attiecas pienākumi, kas atvasināti no pamattiesībām, kuras izriet jo īpaši no Eiropas Cilvēktiesību konvencijas, piemēram, tiesības uz nerepatriēšanu, tiesības uz izglītību un tiesības uz ģimenes vienotību, atgriešanās lēmumu neizdod. Ja atgriešanās lēmums jau ir izdots, to atceļ.

5. Dalībvalstis var katrā laikā pieņemt lēmumu piešķirt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties trešās valsts pilsonim, kas nelikumīgi uzturas to teritorijā, ar līdzjūtību saistītu iemeslu, humānu vai citu iemeslu dēļ. Tādā gadījumā atgriešanās lēmumu neizdod, bet, ja atgriešanās dokuments jau ir izdots, to atceļ.

6. Ja trešās valsts pilsonim, kas nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā, ir derīga uzturēšanās atļauja, kuru izsniegusi cita dalībvalsts, pirmā dalībvalsts atturas no atgriešanās lēmuma izdošanas, ja minētā persona brīvprātīgi dodas atpakaļ uz tās dalībvalsts teritoriju, kas izsniegusi uzturēšanās atļauju.

7. Ja attiecībā uz trešās valsts pilsoni, kas nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā, ir uzsākta procedūra viņa uzturēšanās atļaujas vai jebkuras citas tādas atļaujas atjaunošanai, kas dod tiesības uzturēties, attiecīgā dalībvalsts atturas izdot atgriešanās lēmumu, līdz uzsāktā procedūra ir pabeigta.

8. Ja attiecībā uz trešās valsts pilsoni, kas nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā, ir uzsākta procedūra viņa uzturēšanās atļaujas vai jebkuras citas tādas atļaujas piešķiršanai, kas dod tiesības uzturēties, attiecīgā dalībvalsts var atturēties izdot atgriešanās lēmumu, līdz uzsāktā procedūra ir pabeigta.

7. pants

Izraidīšanas rīkojums

1. Dalībvalstis izdod izraidīšanas rīkojumu attiecībā uz trešās valsts pilsoni, uz kuru attiecas atgriešanās lēmums, ja pastāv aizbēgšanas risks vai ja brīvprātīgai izbraukšanai paredzētajā laika posmā, kas piešķirts saskaņā ar 6. panta 2. punktu, nav izpildīts atgriešanās pienākums.

2. Izraidīšanas rīkojumā precizē termiņu, kurā izraidīšana tiks īstenota, un atgriešanās valsti.

3. Izraidīšanas rīkojumu izdod kā atsevišķu aktu vai lēmumu vai kopā ar atgriešanās lēmumu.

8. pants
Atlikšana

1. Dalībvalstis var atlikt izraidīšanas rīkojuma izpildi uz pienācīgu laiku, ņemot vērā konkrēta gadījuma īpašos apstākļus.

2. Dalībvalstis atceļ izraidīšanas rīkojuma izpildi šādos apstākļos uz laiku, kamēr pastāv minētie apstākļi:

   (a) trešās valsts pilsoņa nespēja ceļot vai tikt transportētam uz atgriešanās valsti viņa vai viņas fiziskā stāvokļa vai psihisko spēju dēļ;

   (b) tehniski iemesli, piemēram, transporta iespēju neesība vai citas grūtības, kā rezultātā izraidīšanu nav iespējams izpildīt humānā veidā, pilnībā nodrošinot trešās valsts pilsoņa pamattiesību ievērošanu un cieņu;

   (c) trūkst pārliecības, ka nepavadītus nepilngadīgos nosūtīšanas vietā vai pēc ierašanās var nodot ģimenes locekļa, līdzvērtīga pārstāvja, nepilngadīgā aizbildņa vai atgriešanās valsts kompetentas amatpersonas pārziņā, pēc tam, kad ir pārbaudīti apstākļi, kas sagaida nepilngadīgo, viņam atgriežoties.

3. Ja atgriešanās lēmuma piemērošana vai izraidīšanas rīkojuma izpilde ir atlikta, kā noteikts 1. un 2. punktā, lai novērstu aizbēgšanas risku, attiecībā uz attiecīgo trešās valsts pilsoni var paredzēt noteiktus pienākumus, piemēram, regulāru reģistrēšanos attiecīgās iestādēs, finanšu garantijas depozītu, dokumentu iesniegšanu vai pienākumu uzturēties noteiktā vietā.

9. pants
Atkārtotas ieceļošanas aizliegums

1. Izraidīšanas rīkojumos ir ietverts atkārtotas ieceļošanas aizliegums uz laiku, ne ilgāku par 5 gadiem.

   Atgriešanās lēmumos var ietvert šādu atkārtotas ieceļošanas aizliegumu.

2. Atkārtotas ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, pienācīgi ievērojot visus attiecīgos atsevišķa gadījuma apstākļus, jo īpaši, ja attiecīgais trešās valsts pilsonis:

   (a) ir pirmo reizi saņēmis izraidīšanas rīkojumu;

   (b) ir saņēmis jau vairāk nekā vienu izraidīšanas rīkojumu;

   (c) ir ieceļojis dalībvalstī atkārtotas ieceļošanas aizlieguma laikā;

   (d) apdraud sabiedrisko kārtību vai sabiedrības drošību.

   Atkārtotas ieceļošanas aizliegumu var izdot uz laiku, ilgāku par 5 gadiem, ja attiecīgais trešās valsts pilsonis rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai vai sabiedrības drošībai.

3. Atkārtotas ieceļošanas aizliegumu var atcelt, jo īpaši gadījumos, kad attiecīgais trešās valsts pilsonis:

(a) ir pirmo reizi saņēmis atgriešanās lēmumu vai izraidīšanas rīkojumu;

(b) ir pieteicies dalībvalsts konsulārajai pārstāvniecībai;

(c) ir atlīdzinājis visas savas iepriekšējās atgriešanās procedūras izmaksas.

4. Attiecīgos atsevišķos gadījumos atkārtotas ieceļošanas aizlieguma darbību var apturēt izņēmuma kārtā un uz laiku.

5. Šā panta 1. līdz 4. punktu piemēro, neierobežojot tiesības pieprasīt patvērumu kādā no dalībvalstīm.

10. pants
Izraidīšana

1. Ja dalībvalstis izmanto piespiedu līdzekļus, lai veiktu tāda trešās valsts pilsoņa izraidīšanu, kas pretojas izraidīšanai, minētie līdzekļi ir proporcionāli un nepārsniedz saprātīgi nepieciešamu spēku. Tos piemēro saskaņā ar pamattiesībām, pienācīgi ievērojot attiecīgā trešās valsts pilsoņa cieņu.

2. Īstenojot izraidīšanu, dalībvalstis ievēro kopīgās pamatnostādnes par drošības noteikumiem attiecībā uz kopīgu izraidīšanu pa gaisa ceļu, kuras pievienotas Lēmumam 2004/573/EK.

III nodaļa
PROCESUĀLĀS GARANTIJAS

11. pants
Forma

1. Atgriešanās lēmumus un izraidīšanas rīkojumus izdod rakstveidā.

Dalībvalstis nodrošina, ka lēmumā un/vai rīkojumā tiek minēti faktiskie un juridiskie iemesli un ka attiecīgais trešās valsts pilsonis tiek rakstveidā informēts par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

2. Dalībvalstis pēc pieprasījuma nodrošina rakstisku vai mutisku tulkojumu galvenajām atgriešanās lēmuma un/vai izraidīšanas rīkojuma sastāvdaļām valodā, kuru, paredzams, trešās dalībvalsts pilsonim vajadzētu saprast.

12. pants
Tiesiskās aizsardzības līdzekļi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgajam trešās valsts pilsonim ir tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli tiesā vai tribunālā, lai pārsūdzētu vai lūgtu izskatīt atgriešanās lēmumu un/vai izraidīšanas rīkojumu.

2. Tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir ar atliekošu efektu vai ietver trešās valsts pilsoņa tiesības pieprasīt atgriešanās lēmuma vai izraidīšanas rīkojuma izpildes atlikšanu; tādā gadījumā atgriešanās lēmuma vai izraidīšanas rīkojuma izpilde tiek atlikta, līdz tas tiek apstiprināts vai uz to vairs neattiecas aizsardzības līdzeklis ar atliekošu efektu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgajam trešās valsts pilsonim ir iespēja saņemt juridiskas konsultācijas, pārstāvību un, ja nepieciešams, palīdzību saistībā ar valodu. Juridiskā palīdzība ir pieejama, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šī palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu.

13. pants
Garantijas pirms atgriešanās

1. Dalībvalstis nodrošina, ka uzturēšanās apstākļi trešo valstu pilsoņiem, attiecībā uz kuriem atgriešanās lēmuma izpilde ir atlikta vai kuri nevar atgriezties to iemeslu dēļ, kas minēti šīs direktīvas 8. pantā, nav mazāk labvēlīgi par tiem, kas noteikti Direktīvas 2003/9/EK 7. līdz10., 15. un 17. līdz 20. pantā.

2. Dalībvalstis sniedz 1. punktā minētajām personām rakstisku apstiprinājumu, ka atgriešanās lēmuma izpilde ir atlikta uz noteiktu laiku vai ka izraidīšanas rīkojums noteiktu laiku netiks izpildīts.

IV nodaļa
PAGAIDU APCIETINĀJUMS IZRAIDĪŠANAS NOLŪKĀ

14. pants
Pagaidu apcietinājums

1. Ja ir nopietns pamats uzskatīt, ka pastāv aizbēgšanas risks, un ja vājāku piespiedu līdzekļu, piemēram, regulāra reģistrēšanās attiecīgās iestādēs, finanšu garantijas depozīts, dokumentu iesniegšana, pienākums uzturēties noteiktā vietā vai citu līdzekļu izmantošana minētā riska novēršanai nebūtu pietiekama, dalībvalstis piemēro pagaidu apcietinājumu trešās valsts pilsonim, uz kuru attiecas vai attieksies izraidīšanas rīkojums vai atgriešanās lēmums.

2. Rīkojumus par pagaidu apcietinājumu izdod tiesu iestādes. Steidzamos gadījumos tos var izdot pārvaldes iestādes; tādā gadījumā tiesu iestādes 72 stundu laikā no pagaidu apcietinājuma sākuma apstiprina rīkojumu par pagaidu apcietinājumu.

3. Tiesu iestādēm vismaz reizi mēnesī ir jāpārskata rīkojumi par pagaidu apcietinājumu.

4. Tiesu iestādes var pagarināt apcietinājumu uz laiku, ne ilgāku par sešiem mēnešiem.

15. pants
Pagaidu apcietinājuma nosacījumi

1. Dalībvalstis nodrošina humānu un cieņpilnu attieksmi pret pagaidu apcietinājumā esošajiem trešo valstu pilsoņiem, ievērojot viņu pamattiesības, un atbilstoši starptautiskajiem un valsts tiesību aktiem. Pēc pieprasījuma tiem nekavējoties atļauj nodibināt sakarus ar likumīgiem pārstāvjiem, ģimenes locekļiem un kompetentām konsulārām institūcijām, kā arī ar attiecīgām starptautiskām un nevalstiskām organizācijām.

2. Pagaidu apcietinājumu īsteno speciālās pagaidu apcietinājuma telpās. Ja dalībvalsts nespēj nodrošināt uzturēšanos speciālā pagaidu apcietinājuma telpā un ir spiesta izmantot brīvības atņemšanas iestādes telpas, tā nodrošina, ka pagaidu apcietinājumā esošie trešo valstu pilsoņi pastāvīgi ir fiziski nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem.

3. Īpaša uzmanība ir jāpievērš mazāk aizsargātu personu stāvoklim. Dalībvalstis nodrošina, ka nepilngadīgie netiek turēti pagaidu apcietinājumā parastās brīvības atņemšanas iestādes telpās. Nepavadītus nepilngadīgos nošķir no pieaugušajiem, ja netiek uzskatīts, ka bērna interesēs ir to nedarīt.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka starptautiskām un nevalstiskām organizācijām ir iespēja apmeklēt pagaidu apcietinājuma telpas, lai novērtētu pagaidu apcietinājuma apstākļu atbilstību. Var noteikt, ka šādiem apmeklējumiem nepieciešama atļauja.

V nodaļa
AIZTURĒŠANA CITĀS DALĪBVALSTĪS

16. pants
Aizturēšana citās dalībvalstīs

Ja trešās valsts pilsonis, kas neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas noteikumiem, kā noteikts Šengenas līguma ieviešanas konvencijā, un uz kuru attiecas dalībvalstī („pirmajā dalībvalstī”) izdots atgriešanās lēmums vai izraidīšanas rīkojums, tiek aizturēts citas dalībvalsts („otrās dalībvalsts”) teritorijā, otrā dalībvalsts var veikt vienu no šādiem pasākumiem:

(a) atzīt pirmās dalībvalsts izdotu atgriešanās lēmumu vai izraidīšanas rīkojumu un veikt izraidīšanu; tādā gadījumā dalībvalstis savstarpēji kompensē jebkādus finanšu traucējumus, kas var rasties, piemērojot Padomes Lēmumu 2004/191/EK ar attiecīgām izmaiņām;

(b) pieprasīt, lai pirmā dalībvalsts nekavējoši pieņem atpakaļ attiecīgo trešās valsts pilsoni; tādā gadījumā pirmajai dalībvalstij ir pienākums ievērot minēto rīkojumu, ja tā nespēj pierādīt, ka attiecīgā persona ir atstājusi dalībvalsts teritoriju, iekams pirmā dalībvalsts ir izdevusi atgriešanās lēmumu vai izraidīšanas rīkojumu;

(c) uzsākt atgriešanās procedūru saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem;

(d) saglabāt vai izdot uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas nodrošina tiesības uzturēties, ar aizsardzību, līdzjūtību saistītu iemeslu, humānu vai citu iemeslu dēļ pēc

konsultācijām ar pirmo dalībvalsti saskaņā ar Šengenas līguma ieviešanas konvencijas 25. pantu.

VI nodaļa
NOBEIGUMA NOTEIKUMI

17. pants
Ziņojumu sniegšana

Komisija regulāri ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas piemērošanu dalībvalstīs un, ja nepieciešams, ierosina grozījumus.

Pirmo ziņojumu Komisija sniedz vēlākais četrus gadus pēc datuma, kas minēts 18. panta 1. punktā.

18. pants
Transponēšana

1. Vēlākais līdz (*24 mēneši pēc datuma, kad direktīva publicēta Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*) dalībvalstīs stājas spēkā likumi, noteikumi un administratīvie akti, kas nepieciešami, lai izpildītu šo direktīvu. Dalībvalstis nekavējoties dara zināmus Komisijai minēto tiesību aktu noteikumus un minēto tiesību aktu un šīs direktīvas korelācijas tabulu.

   Kad dalībvalstis pieņem minētos aktus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis nosūta Komisijai to galveno valsts tiesību aktu tekstu, ko tās pieņem jomās, uz kurām attiecas šī direktīva.

19. pants
Saistība ar Šengenas konvenciju

Ar šo direktīvu aizstāj 23. un 24. pantu Šengenas līguma īstenošanas konvencijā.

20. pants
Atcelšana

Direktīva 2001/40/EK ir atcelta.

21. pants
Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

22. pants
Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā	*Padomes vārdā*
Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*